

VGRKV_hälsotillståndstyp

Sammanfattning

Kodverk önskas till referensinformationsmodellen där man vill ange olika typer av hälsotillstånd som utgår från Contsys, standard SS-EN ISO 13940:2016. Detta specifika regionala behov av kodverk har inte återfunnits någonstans utan är ett eget utvecklat kodverk.

2022-09-05:

Hälsoproblem har blivit ett eget attribut i referensinformationsmodellen. Det behöver därför inte finnas med i kodverket över typer av hälsotillstånd. Värdet "hälsoproblem" inaktiveras.

Syfte

Kodverket används för att urskilja olika hälsotillstånd enligt Contsys.

Begreppsanalys av kodtexterna

Hälsostatus

- hälsotillstånd vid en viss tidpunkt (definition enligt OLLI)

Anmärkning: En hälsostatus kan bygga på flera observationer, vilket leder till att ett hälsostatus kan bestå av flera observerade tillstånd. Det bakomliggande hälsostatuset existerar dock även om den inte uppfattas av en observatör, till exempel den patient som har cancer innan den ger upphov till symptom.

Hälsotillstånd

- nivå av välbefinnande ur olika perspektiv (definition enligt OLLI)
- observerade eller potentiellt observerbara aspekter av hälsostatus vid en viss tidpunkt (definition enligt Contsys)
- *Hälsotillstånd* används i allmänspråket men också inom vård och omsorg om tillstånd av hälsa i vid mening som en individ befinner sig i.

Men *hälsotillstånd* används även mer specifikt i betydelsen tillstånd som en person kan vända sig till hälso- och sjukvården för. Här räknas alla tillstånd hanterade av hälso- och sjukvården in, således även till exempel det tillstånd personens syn har (i samband med en synundersökning inför körkort) eller det tillstånd den blivande modern befinner sig i (i samband med mödravårdsbesök).

Hälsotillstånd används alltså i flera betydelser. Det innebär att om man vill vara precis måste man tydliggöra vilken betydelse som avses. (definition/anmärkning enligt Socialstyrelsens termbank)

Anmärkning 1: Hälsa definieras av WHO som ett tillstånd av fullständig fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande, inte enbart frånvaro av sjukdom och funktionsnedsättning. Hälsa kan alltså inte anges vara av olika grad eftersom den alltid är fullständig. Välbefinnande kan däremot variera. Om det är fullständigt får det kallas hälsa.

Anmärkning 2: I ICF (Klassifikation av funktionstillstånd, funktionsnedsättning och hälsa) från WHO beskrivs begreppet hälsa. I ICF identifieras fem hälsokomponenter: kroppsfunktion, kroppsstruktur, aktivitet, delaktighet och omgivningsfaktorer.

Anmärkning 3: En diagnos är ett sätt att beskriva och beteckna vissa typer av hälsotillstånd.

Anmärkning 4: Ur ett hälso- och sjukvårdsperspektiv används termen hälsotillstånd ofta för att beteckna ett farligt eller skadligt tillstånd (sjukdomar, störningar, personskador, osv.), eftersom de kan utföra motiv för vissa hälso- och sjukvårdsaktiviteter.

Hälso- och sjukvårdsangelägenhet

- representation av en angelägenhet, som är relaterad till en patients hälsa och eller tillhandahållandet av hälso- och sjukvård till denna patient, såsom den identifierats av en eller flera hälso- och sjukvårdsaktörer (definition enligt Contsys/OLLI)

Exempel: En viktnedgång, vaccination, en hjärtinfarkt, ett drogberoende, ett fall av hjärnhinneinflammation i skolan, en vattenfluoridering, ett hälsointyg, en personskada, hudinflammation, en röntgenundersökning, en artroskopi, en oral tillförsel av antibiotika, en postoperativ infektion.

Hälsoangelägenhet

- identifierad angelägenhet relaterad till en patients hälsotillstånd (definition enligt Contsys/OLLI)

ANMÄRKNING 1: Även en frisk person kan behöva söka vård för vaccination, friskintyg för körkort, flygning etc. eller hälsokontroll. Mödravård och verksamheten vid barnvårdscentraler är också exempel när en patient utan hälsoproblem behöver söka vård. Screeningundersökningar i befolkningen grundar sig också på hälsoangelägenhet och inte hälsoproblem. (OLLI)

Exempel: viktnedgång, hjärtattack, läkemedelsberoende, en skada, dermatit. (Contsys)

Observerat tillstånd

- hälsotillstånd som observerats av en hälso- och sjukvårdsaktör (OLLI, Contsys)

Anmärkning 1: Patient, hälso- och sjukvårdspersonal och annan vårdare är exempel på personer som kan observera ett hälsotillstånd.

Anmärkning 2: Ett observerat tillstånd kan utgöra underlag för en hälsoangelägenhet.

Anmärkning 3: (VGR) Jämför Snomed CTs observerbar företeelse och dess specialiseringar.

Exempel: Ett uppmätt blodtryck, hjärklappning, kroppsvikt, lunginfiltration på röntgenbild, ett hemoglobinvärde, blek hy.

Professionellt bedömt tillstånd

- observerat tillstånd som bedömts av hälso- och sjukvårdsprofessionell aktör avseende hälsostatusets uppkomst, förlopp, allvarlighetsgrad eller inverkan på hälsostatus (OLLI, Contsys)

Resulterande tillstånd

- observerat tillstånd som representerar ett hälsostatusutfall (OLLI, Contsys)

Exempel (Ur Contsys SE): Resultat av en vårdprocess, resultat av vårdaktivitet.

Potentiellt hälsotillstånd

- möjligt hälsotillstånd som inte observerats men beskrivs av en person med roll i hälso- och sjukvård (OLLI)

Förmodat tillstånd

- potentiellt hälsotillstånd som av en hälso- och sjukvårdsaktör förmodats föreligga på grundval av ett eller flera observerade tillstånd (OLLI, Contsys)

Arbetshypotes

- förmodat tillstånd som en eller flera hälso- och sjukvårdsprofessionella aktörer har fastställt vara bäst överensstämmande med de för tillfället kända observerade tillstånden (OLLI, Contsys)

Uteslutet tillstånd

- förmodat tillstånd som en eller flera hälso- och sjukvårdsprofessionella aktörer har fastställt inte vara förenligt med de kända observerade tillstånd (OLLI, Contsys)

ANMÄRKNING 1: Tillstånd som inte förklaras av det gjorda fyndet.

I Contsys används termen "icke-verifierat tillstånd" men inom VGR rekommenderas termen "uteslutet tillstånd".

Måltillstånd

- potentiellt hälsotillstånd som representerar hälsomål och/eller vårdaktivitetsmål (OLLI, Contsys)

Exempel: Måltillståndet för en nydiagnostiserad ung pojke med diabetes är upprätthållandet av hans HbA1c på mindre än 48 mmol/mol. (HbA1c är ett labbtest som visar den genomsnittliga nivån av blodsocker (glukos) under de föregående tre månaderna, och det visar hur väl diabetessjukdomen hålls under kontroll).

Prognostiskt tillstånd

- potentiellt hälsotillstånd som representerar den förväntade utvecklingen av en hälsostatus enligt bedömning av hälso- och sjukvårdsprofessionell aktör (OLLI, Contsys)

Risktillstånd

- potentiellt hälsotillstånd som en patient löper risk att drabbas av (OLLI, Contsys)

Hälsoproblem

- hälso- och sjukvårdsangelägenhet som av en hälso- och sjukvårdsaktör identifierats som problem för vilket hälso- och sjukvårdsaktiviteter skall övervägas (OLLI, Contsys)

ANMÄRKNING 1: Hälsoproblem har i VGR:s begreppssystem fått fyra specialiseringar: sjukdom, skada, funktionsnedsättning och ohälsa, vilket tydliggörs i det begreppsdiagram som visas i Socialstyrelsens termbank. Gränserna mellan dessa är vaga, och de fyra begreppen har definierats

endast för att de viktiga kännetecknen som avgränsar begreppen ska klargöras. Men en sjuk patient upplever ofta ohälsa. Skada är orsakad utifrån, och det är lätt att förstå att våld kan orsaka benbrott. Men förgiftningar ger inre symtom och räknas som skada. En infektion som man ådrar sig i arbetet kan räknas som arbetsskada fast infektioner räknas till sjukdomar. De allra flesta sjukdomar och skador leder till funktionsnedsättningar. Av ovanstående skäl ska man vara frikostig med att använda begreppet hälsoproblem medan ett av de underordnade begreppen används om man är säker på att det dominerar starkt över de tre sidoordnade begreppen. Observera också att begreppsmodellen knyter begreppet diagnos till hälsotillstånd (och inte t.ex. sjukdom) eftersom det finns tillfällen av full hälsa som i samband med en vårdkontakt föranleder diagnosregistrering.

ANMÄRKNING 2: Hälsoproblem är alltid förenat med försämrat välbefinnande och kan påkalla hälso- och sjukvårdsaktiviteter.

Exempel: diabetes, stroke, ärftlighet för bröstcancer.

Kodverket

Kod	Kodtext	Förtydligande
OBSTIL	observerat tillstånd	Hälsotillstånd som observerats av en hälso- och sjukvårdsaktör. Exempel: Ett uppmätt blodtryck, hjärtklappning, kroppsvikt, lunginfiltration på röntgenbild, ett hemoglobinvärde, blek hy.
POTHAL	potentiellt hälsotillstånd	Möjligt framtida eller existerande hälsotillstånd som beskrivits av en hälso- och sjukvårdsaktör.
HALPRO	hälsoproblem	Hälsotillstånd som av en hälso- och sjukvårdsaktör betraktas utgöra ett problem. Exempel: diabetes, stroke, ärftlighet för bröstcancer.
PROFBE	professionellt bedömt tillstånd	Observerat tillstånd som bedömts av hälso- och sjukvårdsprofessionell aktör avseende hälsostatusets uppkomst, förlopp, allvarlighetsgrad eller inverkan på hälsostatus. Synonym: professionellt bedömt hälsotillstånd.
RESTIL	resulterande tillstånd	Observerat tillstånd som representerar ett hälsostatusutfall. Exempel: Resultat av en vårdprocess, resultat av vårdaktivitet.
RISK	risktillstånd	Potentiellt hälsotillstånd som en patient löper risk att drabbas av
FOTIL	förmodat tillstånd	Potentiellt hälsotillstånd som av en hälso- och sjukvårdsaktör förmodats föreligga på grundval av ett eller flera observerade tillstånd
PROTIL	prognostiskt tillstånd	Potentiellt hälsotillstånd som representerar den förväntade utvecklingen av en hälsostatus enligt bedömning av hälso- och sjukvårdsprofessionell aktör.
MATIL	måltillstånd	Potentiellt hälsotillstånd som representerar hälsomål och/eller vårdaktivitetsmål. Exempel: Måltillståndet för en arbetare som kom till akutmottagningen med en bruten arm ska vara helt återställd arbetsförmåga uppnått under den kortast möjliga tidsperioden.
ARBHY	arbetshypotes	Förmodat tillstånd som en eller flera hälso- och sjukvårdsprofessionella aktörer har fastställt vara bäst överensstämmande med de för tillfället kända observerade tillstånden.

UTTIL	uteslutet tillstånd	Förmodat tillstånd som en eller flera hälso- och sjukvårdsprofessionella aktörer har fastställt inte vara förenligt med de kända observerade tillstånden. Rekommenderad term hos VGR är uteslutet tillstånd. I Contsys används begreppet icke-verifierat tillstånd.

Metadata för kodverket VGKV_hälsotillståndstyp

Metadata för kodverk	Beskrivning
Namn	VGRKV_hälsotillståndstyp
Syfte	Ange olika typer av hälsotillstånd
Beskrivning av innehållet	Hälsotillstånd definieras enligt VGR som nivå av välbefinnande ur olika perspektiv. De olika hälsotillstånd definieras enligt Contsys standard SS-EN ISO 13940:2016. Kodtexternas definitioner, anmärkningar och exempel kommer från Contsys eller VGRs begreppsmodell.
Användning	kodverk för VGR:s referensinformationsarkitektur
Identifierare	1.2.752.113.13.4.10
Uppdateringsintervall	Vid behov
Status	aktiv
Giltig från	2021-11-17
Giltig tom	2099-12-31
Nyckelord	
Ägare till kodverket	Informatik och standardisering VGR
Källa	
Version av källa	

Versionshantering

Datum	Version	Utfärdare	Förändringsorsak
2021-11-17	1.0		
2022-09-05	2.0	Lai Bang Wåhlander	Inaktiverat "hälsoproblem" i kodverket pga det har blivit ett eget attribut i RIM.
2022-10-13	2.1	Lai Bang Wåhlander	OID 1.2.752.113.13.4.10 som identifierare enligt beslut inom kodverksförvaltningen.
2023-03-30	2.2	Lai Bang Wåhlander	Rättat mening kring inaktivering av "hälsoproblem". Ändrat "hälsotillstånd" till "hälsoproblem".